

JURISPRUDÈNCIA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Gener-juny 2015

Eva Pons Parera*

Agustí Pou Pujolràs**

En el període d'aquesta crònica, corresponent al primer semestre de l'any 2015, només hem localitzat una resolució del Tribunal Constitucional amb transcendència lingüística. Es tracta d'una interlocutòria d'inadmissió d'un conflicte en defensa de l'autonomia local plantejat pel Consell insular de Formentera, en la qual el motiu d'inadmissió és l'error apreciat en el còmput del termini preclusiu d'interposició del recurs pel darrer, que va referir-lo a l'obtenció de la versió castellana del dictamen consultiu previ requerit per la LOTC. El TC contradia el criteri del recurrent, en assenyalar que l'inici del còmput del termini es correspon amb la data de recepció del dictamen original escrit en català. Més enllà de l'argumentació concreta que sosté la decisió d'inadmissió, no pot passar desapercebuda certa contradicció de fons entre la posició que sosté el TC en aquest cas i els criteris lingüístics que inspiren la regulació processal del mateix òrgan, que no reconeix la possibilitat d'ús de les anomenades llengües cooficials en el marc dels processos constitucionals. Així mateix, es podria apreciar certa incongruència entre l'afirmació actual de la innecessarietat de la versió castellana de documentació preceptiva en el marc del procediment regulat per la LOTC i l'actuació del mateix Tribunal quan obliga a traduir documents aportats per les parts escrits en altres llengües oficials o bé es mostra condescendent en remetre-s'hi en la seva argumentació, tot i fent notar l'obligació de les parts de comunicar-s'hi en castellà (vegeu, per exemple, la STC 33/2010, de 19 de juliol, ressenyada a l'[RLD núm. 56](#), on el TC suspèn el procediment per requerir a les Corts Valencianes la traducció al castellà de documentació inicialment aportada en valencià).

[Interlocutòria del Tribunal Constitucional 70/2015, de 14 d'abril. Conflicte en defensa de l'autonomia local. Ple.](#)

El Ple del Tribunal Constitucional inadmet a tràmit el recurs en defensa de l'autonomia local plantejat pel Consell Insular de Formentera contra un precepte la Llei 4/2014, de 20 de juny, de transports terrestres i mobilitat sostenible de les Illes Balears. El dit precepte prohibeix a l'illa de Formentera, a diferència de la resta d'illes, aprovar plans insulars de servei de transport regular i condiona la seva actuació en aquest àmbit mitjançant la intervenció d'informes previs vinculants del Govern balear. La rellevància lingüística d'aquest conflicte rau en la causa d'inadmissió pel Tribunal Constitucional, que es vincula amb la necessitat o no de traduir al castellà els documents exigits per l'article 75 *ter* de la LOTC en el marc del procediment previ a la interposició del conflicte en defensa de l'autonomia local davant l'interpret constitucional. En concret, la discussió afecta l'inici del còmput del termini d'un mes, a comptar des de la recepció per l'ens local del dictamen previ de l'òrgan consultiu (estatal o autonòmic), que fixa l'article 75 *quater* per al plantejament del recurs. El motiu de la controvèrsia rau en l'actuació del Consell Insular de Formentera de comptar el dit termini a partir d'un moment posterior a la recepció del dictamen original en català, coincident amb l'aportació del text dictamen redactat en llengua castellana.

* Eva Pons Parera, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.

** Agustí Pou Pujolràs, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona.

Citació recomanada: POU PUJOLRÀS, Agustí; PONS PARERA, Eva «Jurisprudència del Tribunal Constitucional. Gener-juny 2015», *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, núm. 64, 2015, p. 201-202. DOI: [10.2436/20.8030.02.127](https://doi.org/10.2436/20.8030.02.127).

En el supòsit analitzat, el TC parteix de la concepció del procediment del conflicte en defensa de l'autonomia local com un acte complex, integrat per tràmits diferents separables (STC 95/2014, de 12 de juny). Entre les causes d'inadmissió d'aquest tipus de recurs, previstes en l'article 75 *quinquies* LOTC, s'inclou la falta de legitimació o d'altres requisits exigibles i no esmenables o la notòria manca de fonament de la controvèrsia suscitada. La decisió d'inadmissió del conflicte del Tribunal es fonamenta en dues consideracions. La primera pivota sobre el concepte de llengua oficial, o de *cooficialitat* (com a terme habitualment emprat en la jurisprudència constitucional, tot i que mancat de base normativa en la Constitució o els estatuts), previst en l'article 4 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears i a la Llei 3/1986, de 19 d'abril, de normalització lingüística, d'acord amb la qual "la lengua catalana, propia de las Illes Balears, tiene, junto con la castellana, el carácter de idioma oficial y, por tanto, ambas son las lenguas del Gobierno de las Illes Balears, del Parlamento, de los consejos insulares y de las corporaciones locales, y en general de las administraciones públicas del ámbito territorial de la comunidad autónoma de las Illes Balears y de las entidades del sector público de ellas dependientes." Aquest primer argument es rebla amb l'al·lusió a la jurisprudència constitucional segons la qual de la declaració estatutària de *cooficialitat* es desprèn, per imperatiu constitucional i sense necessitat d'intermediació normativa ulterior, la condició de llengua oficial per a tots els poders públics (SSTC 134/1997 i 253/2005, en la citació de les quals la interlocutòria s'oblida afegir "situats en el territori"), entre els quals s'inclouen el Consell Consultiu autònic i el Consell Insular de Formentera. La conclusió que n'extreu el TC és que el dictamen emès en català pel Consell consultiu illenc era perfectament vàlid i la seva recepció l'1 de desembre pel Consell insular produïa els efectes d'obertura del termini d'interposició del conflicte previst en l'article 75 *quater* LOTC (FJ 3 de la interlocutòria).

El segon argument del TC es fonamenta en la interpretació de les normes del procediment constitucional regulat per la LOTC. D'una banda, el TC raona que els articles 75 bis i següents la LOTC no obliguen a aportar el dictamen previ de l'òrgan consultiu (autònic o estatal) com a requisit procedimental del conflicte en defensa de l'autonomia local, sinó que només reclamen implícitament que s'acrediti la data de recepció del dictamen, en tant que *dies a quo* per a la interposició del conflicte (FJ 4). La coherència de l'argument se sostindria en la consideració de l'obligació del dictamen previ com un filtre adreçat només a garantir un cert fonament de l'actuació dels òrgans locals que recorren mitjançant aquest procediment. Ara bé, tot i la manca d'obligació formal d'aportar el dictamen, convé notar que el TC pot referir-s'hi en la seva argumentació, com un element jurídic que caracteritza la complexitat apuntada d'aquest procediment en front de la regulació d'altres processos previstos per la LOTC. És clar que això no suposa que el TC resti condicionat quant a l'argumentació o decisió sobre fons de la controvèrsia per l'opinió jurídica que consta en el dictamen consultiu, però l'argumentació del TC en la interlocutòria comentada, més enllà d'evidenciar la tensió derivada de la manca de reconeixement d'efectes davant del TC dels documents redactats en les llengües oficials distintes del castellà, presenta un grau de formalisme evident, que podria fer bona l'alternativa d'una previsió en la LOTC de l'obligació d'aportar el dictamen i de l'assumpció pel TC de la traducció dels documents del procediment en llengües distintes del castellà. D'altra banda, i complementari de l'anterior, el TC precisa la distinció necessària entre la publicació dels dictàmens de l'òrgan consultiu, que la legislació autònica preveu que es faci en les dues llengües oficials, i la seva remissió efectuada en una d'aquestes llengües, que d'acord amb la interpretació efectuada de l'oficialitat determina la producció dels efectes processals previstos per l'article 75 *quater* LOTC (FJ 5).